

2. Нідзієва В. А. (2015). Вплив організаційної культури на діяльність загальноосвітніх навчальних закладів. Освіта та розвиток обдарованої особистості. № 8. С. 23–27.
3. Калініна, Л.М. (2013). Стратегії в контексті організаційної культури. Механізми управління розвитком організаційної культури загальноосвітнього навчального закладу : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 4-5 квіт. 2013 р. (с. 9-14). Арт Економі.
4. Калініна Л., Топузов О. (2017). Організаційні механізми управління закладами освіти: методології та теоретичні засади. Український педагогічний журнал. № 4. С. 34–44.
5. Калініна Л. М., Мелешко В. В., Осадчий І. Г., Паращенко Л. І., Топузов М. О. (2018). Управління загальноосвітніми навчальними закладами як активними системами: моделі та механізми. Л. М. Калініна (ред.). Київ: Педагогічна думка. 224 с.
6. Kremen, V.H. (Ed.). (2017). National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine. National Academy of Educational Sciences of Ukraine. Pedahohichna dumka. <https://lib.iitta.gov.ua/706242/>
7. Malykhin, O., Aristova, N. O., Kalinina, L., & Opaliuk, T. (2021). Developing Soft Skills among Potential Employees: A Theoretical Review on Best International Practices. Postmodern Openings, 12(2), 210–232. <https://doi.org/10.18662/po/12.2/304>

УДК 37.07:005.591.6]:349.2/.3.

Олена Олізько,

доктор філософії, заступник директора

з навчальної роботи ДНЗ

«Знам'янський професійний ліцей»

Кіровоградська обл. м. Знам'янка

ТРАНСФОРМАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СИСТЕМОЮ В УМОВАХ АВТОМАТИЗАЦІЇ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Анотація. Розглянуто актуальну проблему трансформації управління освітньою системою в контексті автономізації. Зміни в організаційній структурі та правовому регулюванні управління

освітньою системою породжують значні виклики і відкривають нові можливості для подальшого розвитку освіти. Все це розглядає процеси, що відбуваються на рівні освітніх установ, а також законодавчий фреймворк, який визначає умови та механізми автономізації. Аналіз організаційно-правового аспекту автономізації дозволяє зрозуміти сутність та перспективи цього процесу та сприяє ефективній реалізації стратегій управління освітньою системою в умовах змін.

Ключові слова: автономізація, управління освітньою системою, трансформація, організаційно-правовий аспект, освітні установи, законодавчий фреймворк, децентралізація, акредитація, фінансове регулювання, інновації в освіті.

Основний виклад матеріалу. У сучасних умовах освітній сектор стає предметом значних трансформацій, а одним із ключових напрямків цих змін є процес автономізації освітніх установ. Автономізація передбачає делегування більшої автономії та відповідальності управлінню освітніми закладами на місцевому рівні, що виходить за рамки централізованого контролю. Цей процес супроводжується значними змінами в організаційній структурі та правовому середовищі освітньої системи. У цьому контексті виникає необхідність ретельного вивчення організаційно-правового аспекту трансформації управління освітньою системою під впливом автономізації.

Першочерговим етапом у процесі автономізації є визначення законодавчого фреймворку, що регулює цей процес. Це включає в себе розробку та прийняття законів, постанов, наказів тощо, які визначають правовий статус та умови функціонування автономних освітніх установ. Законодавство має враховувати особливості кожного рівня управління та встановлювати чіткі правила та процедури для переходу до автономного статусу.

Далі необхідно розробити механізми делегування повноважень від центрального рівня до місцевих освітніх установ. Це означає визначення процедур та критеріїв, за якими установи можуть отримати статус автономії, а також механізми контролю та нагляду за їхньою діяльністю.

Окрему увагу слід приділити процедурам акредитації та сертифікації автономних установ. Вони повинні бути об'єктивними та прозорими, забезпечуючи високий стандарт

якості освіти та відповідність законодавчим вимогам. Фінансове регулювання є ще одним важливим аспектом в контексті автономізації. Необхідно визначити механізми фінансування та розподілу коштів між автономними установами, забезпечивши їхню фінансову стійкість та ефективне використання виділених ресурсів.

Також слід зауважити про наявні потенційні переваги та виклики, пов'язані з автономізацією управління освітньою системою. Це і збільшення гнучкості та адаптивності. Адже автономні установи можуть більш ефективно реагувати на потреби своєї спільноти та швидше впроваджувати інновації в навчальний процес. Важливою складовою є і стимулювання конкуренції. Конкуренція між автономними установами може стимулювати покращення якості освіти та інновації, а залучення місцевих ресурсів може призвести до залучення спільнот до управління та фінансування освіти.

Окрім того варто зазначити і ризики нерівності, нагляд та потребу. Існує загроза, що автономні установи з більшими ресурсами або більш сприятливими умовами можуть отримати переваги, що поглибить нерівності в освіті. Нерівність в освіті може стати серйозною проблемою в контексті автономізації управління освітніми установами. Існуюча нерівність у доступі до ресурсів, які здебільшого зосереджені у великих та багатих установах, може призвести до ще більшої різниці в якості освіти між різними школами та регіонами. Установи з більшими фінансовими можливостями можуть мати змогу залучити кращих учителів, запровадити більше інноваційних програм та матеріально забезпечити кращі умови для навчання. Це може призвести до створення двох рівнів освітньої системи: один - для тих, хто має доступ до великих ресурсів, інший - для тих, хто не має цього доступу. Щоб уникнути поглиблення нерівностей в освіті, необхідно впроваджувати механізми, які забезпечать рівний доступ до якісної освіти для всіх учнів, незалежно від їхнього соціального статусу чи місця проживання.

Водночас необхідно мати ефективні механізми нагляду та контролю за діяльністю автономних установ, щоб забезпечити дотримання стандартів якості та прозорість управління. Для забезпечення стандартів якості та прозорості управління у

автономних установах критично важливо розробити ефективні механізми нагляду та контролю. Одним із можливих рішень є створення незалежних агентств або комісій, які відповідали б за перевірку та оцінку діяльності шкіл. Ці органи можуть мати право проводити аудити, оцінювати результати навчання, а також визначати дієві стратегії та методики управління. Крім того, важливо забезпечити участь громадськості та зацікавлених сторін у процесі нагляду, щоб забезпечити широкий рівень прозорості та відкритості. Такий підхід допоможе вирішити питання відповідальності та забезпечить дотримання встановлених стандартів якості в освіті.

З впровадженням автономії в управління освітніми установами зростає потреба у професійних знаннях серед педагогічних та адміністративних працівників. Особливо важливою стає компетентність у сферах фінансів, кадрів, стратегічного планування та управління ризиками. Наприклад, керівники установ повинні мати глибокі знання у фінансовому управлінні для ефективного розподілу бюджетних коштів та залучення додаткових ресурсів. Також вони повинні володіти навичками управління персоналом, щоб забезпечити ефективну роботу колективу та розвиток працівників. Знання в галузі стратегічного планування дозволить установам ефективно адаптуватися до змін у суспільстві та ринку освітніх послуг. Крім того, розуміння принципів управління ризиками допоможе уникнути негативних наслідків та забезпечити стійкість управлінського процесу. Таким чином, розвиток професійних навичок та знань серед працівників освітніх установ стає ключовим елементом успішної імплементації автономії в управлінні освітньою системою. Управління автономними установами може вимагати додаткових навичок та знань в сфері фінансів, кадрів, стратегічного планування тощо.

Організаційно-правовий аспект автономізації вимагає комплексного підходу та уважного врахування всіх аспектів правового регулювання та організаційної структури. Впровадження автономії в управління освітньою системою має значний потенціал для покращення якості освіти та забезпечення більшої гнучкості та ефективності управління. Однак успішна реалізація цього процесу вимагає ретельного

аналізу, планування та співпраці всіх стейкхолдерів освітньої системи.

Список використаних джерел

1. Іванова О., Петренко В. Управління освітнім закладом в умовах автономізації. Київ: Видавництво "Освіта". - 2020
2. Ковальчук М., Степаненко, Н. Організаційно-правові засади автономізації закладів освіти в Україні. Освіта та суспільство, 2019, 5(2), 45-58
3. Стівенсон Л. Автономізація та управління освітою: теорія і практика. Нью-Йорк: Видавництво Стівенсон. - 2018

УДК 373.3/.5.07

Лідія Попович,

науковий співробітник відділу

економіки та управління

загальною середньою освітою

Інституту педагогіки НАПН України,

<https://orcid.org/0000-0001-8231-8124>

ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У сучасному суспільстві загальна середня освіта, форми й методи організації та управління закладами загальної середньої освіти (надалі – ЗЗСО) набувають суттєвих змін, особливо в період повномасштабного вторгнення російського агресора. Трансформаційні процеси в загальній середній освіті потребують подолання монополії держави у галузі поряд із посиленням наданих їй функцій та активнішого залучення інших суб'єктів у процес керівництва освітньою галуззю.

Питання про управління освітою та закладами освіти в умовах децентралізації освіти та воєнного стану, освітнє партнерство та партнерська взаємодія в управлінні, моделі тристороннього партнерства розкрито у працях В. Андрущенка,